

Tisková zpráva agentury FRA

Vídeň 7. června 2012

I přes existenci právních předpisů nejsou práva osob se zdravotním postižením uplatňována v praxi

Navzdory ratifikaci Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením ze strany EU a 21 členských států stále dochází k diskriminaci osob s mentálním postižením a osob s duševními poruchami. Dvě nové zprávy agentury FRA zachycují zkušenosti osob s mentálním postižením nebo s duševními poruchami týkající se vyloučení a diskriminace. Zprávy upozorňují na nutnost pokročit od režimu života v ústavech ke komunitním způsobům života a nově formulovat právní předpisy a politiky tak, aby více podporovaly začleňování. Obě zprávy budou představeny na mezinárodní konferenci na téma „Autonomie a začlenění“, která se uskuteční v Kodani ve dnech 7. až 8. června 2012.

„K tomu, aby se práva 80 milionů osob se zdravotním postižením žijících v Evropě stala skutečností, je stále zapotřebí vykonat mnoho práce. Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením vytyčuje náročnou cestu ke zlepšení situace osob se zdravotním postižením. Nyní stojíme před náročným úkolem spočívajícím v jejím provádění,“ uvedl ředitel agentury FRA Morten Kjaerum. *„Výzkum agentury FRA dokládá, že základní práva osob se zdravotním postižením zaostávají za právními zárukami, a to zvláště nyní, kdy situaci ztěžují úsporná opatření. Tato práce poskytuje základ k diskusím o praktických opatřeních, která změní každodenní životy těchto osob.“*

1) Zpráva: „Volba a kontrola: právo na nezávislý život“

Výzkum se zabýval zkušenostmi nezávisle žijících osob s mentálním postižením a osob s duševními poruchami v devíti členských státech EU a zjistil, že tyto osoby se ve svém **každodenním životě** často potýkají s **obtížemi**. K hlavním problémům patří:

- právní předpisy a politiky, které neumožňují lidem se zdravotním postižením žít nezávisle,
- negativní postoje a předsudky, které neuznávají přínos lidí se zdravotním postižením pro společnost,
- nedostatek pracovních příležitostí, který vede k nutnosti spoléhat se na státní podporu a dávky.

Zpráva ukazuje, že k tomu, aby byl nezávislý život úspěšný, je zapotřebí **deinstitucionalizaci** doplnit **reformou sociální politiky** v oblasti vzdělávání,

zdravotní péče, zaměstnanosti a možností osobní podpory. Lidé se zdravotním postižením by se měli na přípravě těchto politik podílet.

„Lidé na ministerstvech a úřadech by při přípravě právních předpisů a politik měli mluvit s lidmi, jako jsem já. Měli by se nás ptát, co chceme a co potřebujeme, a ne nám život ještě víc ztěžovat.“ (muž, 32 let, Bulharsko, dotazován během výzkumu)

2) Zpráva: Nedobrovolné umísťování a nedobrovolná léčba osob s duševními poruchami

Druhá zpráva agentury FRA zdůrazňuje, že **právní předpisy regulující nedobrovolné umísťování nebo léčbu** musí zohledňovat základní práva v souladu s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením. Ačkoli všechny členské státy EU mají zavedena minimální ochranná opatření, terénní práce agentury FRA poukazuje na převážně **negativní zkušenosti** s nedobrovolným umísťováním nebo léčbou v důsledku:

- nedostatku informací a diskuse o tomto procesu a o situaci osob v případech, kdy mohly být konzultovány, což vedlo k nedostatečné kontrole nad tím, co se s těmito osobami dělo,
- pocitu strachu a ponížení během léčby.

Názory na dobrovolné umísťování a léčbu byly pozitivnější.

Obě zprávy agentury FRA poskytují základ pro diskuse v EU a členských státech ohledně toho, jak chránit a naplňovat práva osob se zdravotním postižením. EU a členské státy je mohou využít na podporu plnění svých závazků vyplývajících z Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením.

Úplné znění zpráv je k dispozici zde:

- [Nedobrovolné umísťování a nedobrovolná léčba osob s duševními poruchami](#)
- [Volba a kontrola: právo na nezávislý život – Zkušenosti osob s mentálním postižením a osob s duševními poruchami v devíti členských státech EU](#)

Poznámky pro redaktory:

- Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením z května 2008 dosud ratifikovalo [21 členských států EU i EU jako celek](#). Jedná se o první právně závazný mezinárodní nástroj v oblasti lidských práv, jehož smluvní stranou je i EU. Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením od signatářů mimo jiných povinností vyžaduje, aby všem osobám se zdravotním postižením umožnili nezávislý život a zapojení do komunity na rovnoprávném základě se všemi ostatními.
- Duševní poruchy mohou ovlivnit myšlení člověka, jeho tělo, pocity a chování. K duševním poruchám patří deprese, bipolární porucha (maniodepresivní onemocnění), porucha pozornosti spojená s hyperaktivitou, úzkostné poruchy, poruchy příjmu potravy, schizofrenie a poruchy chování.

FRA

EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS

- Mentální postižení je trvalý stav, který se vyznačuje významně podprůměrnou intelektuální schopností, která vede k omezením v oblasti intelektuálních funkcí a adaptivního chování. Obvykle se vyskytuje od narození nebo se vyvíjí do věku 18 let. K příkladům patří: Aspergerův syndrom, autismus a Downův syndrom.
- Devět zemí zahrnutých do zprávy Volba a kontrola:: Bulharsko, Francie, Lotyšsko, Maďarsko, Německo, Rumunsko, Řecko, Spojené království a Švédsko.
- Zpráva Nedobrovolné umístování a léčba poskytuje srovnávací právní analýzu 27 členských států EU spolu s osobními zkušenostmi z devíti zemí zahrnutých do zprávy Volba a kontrola.
- Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA) je pověřena poskytováním poradenství podloženého fakty a důkazy subjektům s rozhodovacími pravomocemi v EU a členských státech, čímž přispívá k informovanějším diskusím a politikám o základních právech zasazeným do pevného rámce a kontextu.

S žádostmi o další informace se prosím obraťte na mediální oddělení agentury FRA
E-mail: media@fra.europa.eu
Tel.: +43 1 580 30 642